

1. Se poate tăcea din naștere

M-am născut într-o zi de luni, 3 septembrie, la ora 11 dimineața. Sunt al doilea copil al lui Ioan și al Nataliei. La nașterea mea, mama avea 22 de ani, tata — 29. Am o soră cu doi ani mai mare, Simona-Natașa, care este cel mai bun om din lume.

Medicul ginecolog care a asistat-o pe mama la naștere mi-a dat nota 9.

— De ce nu 10? am întrebat-o pe mama câțiva ani mai târziu, când deja eram elev la școala primară.

— Pentru că nu ai plâns când te-a atins domnul doctor cu palma pe spate, mi-a spus mama.

— De ce m-a atins cu palma pe spate?

— Pentru că așa se face.

— Și-ar fi trebuit să plâng?

— Da.

— De ce?

— Toți copiii care plâng primesc nota 10.

— Dar la școală nu e așa.

— Bineînțeles, dar tu nu te-ai născut la școală.

— Și doar pentru că nu am plâns mi-a scăzut un punct?

— Da.

— Ai fost supărată pe mine că am luat 9?

— Nu.

— Dar la școală te superi dacă iau 9.

— Când te-ai născut nu erai elev.

Am zâmbit. Mama avea, ca de obicei, dreptate.

— Și nu doar că nu ai plâns, a continuat ea, dar n-ai scos nici măcar un sunet.

— De ce?

— Nu știu, te-ai încăpățânat să taci.

— Eram bolnav?

— Nu, erai perfect sănătos.

— Și-atunci de ce mi-a dat 9?

— Pentru că domnul doctor nu a înțeles de ce tăceai.

— E ceva rău să taci?

— Când te naști, e rău.

— De ce?

— Nu știu, poate pentru că doctorii se sperie când un nou-născut tace.

— S-a speriat de mine?

— Nu de tine, de tăcerea ta.

2. Se poate tăcea în fel și chip

Nimeni nu invită pe nimeni la un pahar de tăcere, dar paharul de vorbă la care unii îi tot invită pe ceilalți s-a umplut de mult, vorbele au umplut de mult toate paharele din lume și producția de pahare nu poate ține pasul cu ele. Nisipul nu se poate transforma în sticlă pe cât de repede se transformă gândul în cuvinte. Nisipul, se poate observa cu ochiul minții liber, a rămas mult în urma gândului și sticla mult în urma vorbei. E timpul să mai umplem paharele și cu transparența lichidă a tăcerii. E timpul să învățăm cum se poate tăcea. Se poate tăcea în fel și chip, într-adevăr, deși *în fel și chip* nu este decât o expresie, printre atâtea alte expresii.

Nimeni nu te învață cum să taci, cum să taci cu sens și tăcerea ta să exprime inexprimabilul. *Fără doar și poate există inexprimabil*, spunea Wittgenstein, și ce altceva poți face cu acest inexprimabil decât să-l taci, să-l taci și să-l faci, să-l faci vizibil, să-l arăți ca pe un element mistic de maximă importanță, iar tăcerea ta, ca o lanternă mută, să lumineze inexprimabilul, proiectându-l pe retinele cinematografice ale reliefului uman înconjurător.

În primii ani de viață ni se tot repetă cuvinte, nicio-dată tăceri, suntem învățați să vorbim, să vorbim cât mai

mult, să pronunțăm cât mai corect tot felul de cuvinte, în spatele cărora se ascund tot felul de lucruri — *fructele, legumele, animalele sălbatice, animalele domestice, anotimpurile* și așa mai departe —, dar nimeni nu ne învață cum și când să tăcem, nimeni nu ne învață despre fructele și legumele tăcerii, nimeni despre tăcerile sălbatice, nimeni despre tăcerile domestice, nimeni despre anotimpurile tăcerii, ci doar să vorbim, tot timpul să vorbim, *mama, tata, papa, apa*, dar există și o mamă a tăcerii la pieptul căreia nu sugem niciodată, dar există și un tată al tăcerii a cărui voce nu o auzim nicicând, dar există și o hrană a tăcerii din care nu ni se dă să mâncăm. Și, da, există și o apă a tăcerii din care, pentru o viață sănătoasă, ce bine ar fi să bem câte doi litri în fiecare zi.

3. Se poate tăcea neîntrebat

Oamenii mă privesc ciudat, mă privesc de parcă ar vrea să spună: „Iată-l și pe acest nefericit, tace gura fără el!“ Era o vreme când vorbeam neîntrebat. Pe atunci, gura mea vorbea fără mine, profita de absența mea pentru a vorbi, pentru a spune lucruri de care eu, care mă aflam în altă parte, nici măcar nu aveam habar. Când mă întorceam pentru a-mi recupera gura, înțelegeam că se spusese în contul meu lucruri pe alocuri cumplite și tot ce puteam face era să-mi închid pentru o vreme gura, o încuiam cu lacătul, nu era deloc plăcut. Treptat însă, am descoperit — atât eu, cât și gura mea — binefacerile muțeniei și virtuțile tăcerii. Așa a ajuns gura mea să tacă fără mine, așa a ajuns cea care odinioară vorbea întruna să profite de absența mea pentru a tăcea, pentru a tăcea lucruri de care eu, care mă aflam în altă parte, nici măcar nu aveam habar. Când mă întorceam pentru a-mi recupera gura, înțelegeam că se tăcuseră în contul meu lucruri pe alocuri cumplite și atunci îmi cinsteam gura ca pe o zeiță, îngenuncheam în fața gurii mele, îi aduceam ofrande, îi ridicam un mic templu din bețe de chibrit.

4. Se poate tăcea spărgând lemne de foc

Iată uneltele de tăcut cum strălucesc ele în soare,
sunt unse cu uleiurile care pun pe fugă rugina cuvintelor.

Iată securea cum ține ea la distanță vorbăria inutilă,
iață bușteanul cum închide el ochii și primește lovitura în plin.

Și iată și cenușa cum se așază ea peste ciotul copacului care a fost cândva,

iață cenușa cum încearcă să prindă rădăcini pentru a mai înfrunzi o dată.

Cenușa este viitorul lemnului de foc, tăcerea este aburul cuvintelor.

Ce noroc pe capul lor că nu au devenit simple vorbe în vânt.

5. Se poate tăcea cu gura plină de creierul unui iepure fără amintiri

S-a întâmplat într-o după-amiază de vară. Soarele ardea în flăcări, nimeni nu-l putea stinge. Iepurele Grigorie a făcut imprudența să joace, împreună cu un alt iepure, jocul de copii numit *Razele și vânătorii*. Iepurii, care erau vânătorii, s-au așezat la o anumită distanță unul de celălalt, iar razele între ei, undeva la mijloc. La începutul jocului, fiecare rază avea trei vieți, însă iepurii ținteau bine cu mingea lichidă și, în scurt timp, razele au fost atinse și stinse. Una singură a scăpat, intrându-i lui Grigorie în ochi și arzându-i puținelul amintiri pe care le strânsese cu multă trudă în scurta lui viață de iepure. A doua zi după ce și-a pierdut amintirile, Grigorie a fost împușcat de un vânător adevărat, a cărui cea mai mare plăcere era să mănânce, în tăcere, creier de iepure.

6. Se poate tăcea în trecere

A fost odată un oraș unde tăcerea era considerată sfântă, la fel ca vaca în India. În centrul orașului se afla o statuie ecvestră a tăcerii, în fiecare piață publică se găsea câte un bust al tăcerii și nu erau două la fel. Bulevardele orașului erau marcate cu *tăceri pentru pietoni*. Radiourile și televiziunile erau obligate, printr-o lege care în alte locuri ar fi putut părea cel puțin stranie, să difuzeze câte o oră de tăcere pe zi și acestea erau cele mai de succes emisiuni, unde marile corporații plăteau sume colosale pentru a avea reclamă. Locuitorii orașului tăceau de fiecare dată când aveau ceva de spus. Tăcerea era predată în școli, licee, universități, însă puțini erau aceia care obțineau un titlu de master sau de doctor în tăcere și numai dintre acești specialiști erau aleși cei care conduceau destinele orașului. S-a întâmplat apoi că o molimă necruțătoare a lovit orașul. Un virus pentru care nu s-a găsit antidot a dezlegat limbile locuitorilor, care s-au trezit, deodată, vorbind. Vorbeau ori de câte ori aveau ceva de spus, însă vorbeau și când nu aveau mare lucru de spus. Molima vorbirii a cuprins în scurt timp întregul oraș, bronzul statuii ecvestre a tăcerii din centrul orașului s-a topit sub avalanșa vorbelor, la fel și busturile din piețele publice. Ora de tăcere de la radiouri și televiziuni n-a mai fost ascultată de nimeni și companiile și-au retras reclamele,

iar emisiunile au fost înlocuite, în cele din urmă, de talk-showuri penibile de succes. Tăcerea nu a mai fost predată în școli și orașul a ajuns să fie condus de persoane dintre cele mai limbute. Pe bulevarde încă se mai poate vedea urma *tăcerilor de pietoni* de odinioară.

7. Se poate tăcea, la obiect, un singur lucru

Trebuie să ai în fața ochilor un singur obiect. Toate gândurile care te iau cu asalt trebuie fie expediate, fie re-topite în obiectul din față. Minte trebuie golită de orice altceva, cu excepția obiectului. Recipientul marginal al tăcerii, să-l numim așa, este gura care articulează. Prin urmare, trebuie făcut în așa fel încât gura să se comporte ca un ochi ațintit asupra obiectului de tăcut. Avem de-a face cu o gură-ochi care vede și tace un singur lucru.

